Juris Didact

De eigenrisicodrager voor de ZW en WGA

3 ■ 2026

Colofon

- **Missie** — JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** — 3
- **Geldigheid** — U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.



- **Redactie** — Mr. drs. Marije Jeltes
  Mr. dr. Sander Kole
  Mr. Carolien Noorduyn
  Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** — Mr. Lex van den Heuvel en mr. dr. Hendarin Mouselli
- **Uitgever** — Igno Ketelaars
- **Vormgeving** — Roelof Koster Design, Mildam

© 2026 JurisDidact, Gorssel
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Het is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan deze uitgave, geheel of gedeeltelijk, geautomatiseerd te reproduceren, extraheren, scrapen, analyseren of anderszins te gebruiken voor tekst- en datamining, machine learning, de training, ontwikkeling of verbetering van kunstmatige-intelligentiesystemen, taalmodellen of vergelijkbare technologieën. De uitgever behoudt uitdrukkelijk alle rechten voor ten aanzien van tekst- en datamining als bedoeld in artikel 150 Auteurswet en de tekst van Richtlijn (EU) 2019/790, alsmede, voor zover van toepassing, rechten op grond van de Databankenwet.

- **Bestellingen** — De basisprijs van een programma is € 265,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** — Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** — Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** — Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers Vanmorgen BV, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – **5**

Pretoets – **7**

Blok A **Ziektewet en WIA**

A1 Financiering ZW en WIA – **9**

A2 Actuele systematiek (na 2022) – **11**

Blok B **Eigenrisicodrager worden**

B1 Eigenrisicodragen ZW – **15**

B2 Eigenrisicodragen WGA – **20**

B3 Overeenkomsten en verschillen ERD ZW en ERD WGA – **24**

B4 Eigenrisicodrager ZW in vergelijking met publieke verzekering – **26**

Blok C **Overgang van onderneming (Ovon)**

C1 Overgang van onderneming – **30**

Blok D **Maatregelenbeleid**

D1 Verplichtingen en maatregelen ZW – **35**

D2 Verplichtingen en maatregelen WGA – **40**

Afkortingenlijst – **44**

Antwoorden pretoets en casuïstiek – **45**

Toetsvragen – **48**

Bijlagen – **50**

Inleiding

Ziekte en arbeidsongeschiktheid zijn steeds belangrijker wordende onderwerpen voor werkgevers en werknemers, alsmede voor de gehele samenleving. Zeker nu het UWV niet in staat blijkt te zijn om alle arbeidsongeschikten tijdig te keuren voor de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en herbeoordelingen vrijwel niet meer worden uitgevoerd. Daarnaast willen steeds meer werkgevers actief betrokken worden bij de re-integratie van voormalige werknemers met een Ziektewet- (ZW-) of Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten- (WGA-)uitkering. Op die manier zijn werkgevers in staat om invloed uit te oefenen op hun ziekteverzuim en de re-integratie van arbeidsongeschikte ex-werknemers.

Werkgevers hebben de keuze om voor de ZW en/of WGA publiek verzekerd te zijn en premies af te dragen aan de Belastingdienst, of eigenrisicodrager te worden. Als zij voor het publieke stelsel kiezen – dit betekent dat zij premies afdragen aan de Belastingdienst – dan voert het UWV de ZW en/of WGA uit, betaalt het de uitkeringen aan voormalige werknemers en voert het de re-integratie uit. Werkgevers die kiezen voor het publieke stelsel hebben in beginsel geen omkijken naar de uitvoering van de ZW en WGA. Indien werkgevers kiezen voor het eigenrisicodragen ZW en/of WGA, zijn zij zelf verantwoordelijk voor de re-integratie en betalen zij zelf de ZW- en WGA-uitkeringen. Daarnaast krijgen eigenrisicodragers ook zelf te maken met bestuursrechtelijke taakuitoefening in plaats van het UWV. Bij de ZW bestaat dit uit het voorbereiden van bestuursrechtelijke besluiten en bij de WGA treden eigenrisicodragers zelfs in plaats van het UWV op als zelfstandig bestuursorgaan. Eigenrisicodragers ZW mogen zelf – na bekrachtiging door het UWV – maatregelen opleggen aan niet-meewerkende zieke (ex-)werknemers. Eigenrisicodragers WGA mogen dat zelf direct doen, zonder tussenkomst van het UWV. Het zelf kunnen opleggen van maatregelen uit het Maatregelenbeleid is een extra voordeel van eigenrisicodragen. Werkgevers hebben dan meer directe invloed op het gedrag van die werknemer.
Anderzijds moet in het oog gehouden worden dat bij overnames van bedrijven voor de overnemende partij ook direct financiële gevolgen ontstaan ten aanzien van arbeidsongeschikte werknemers bij de overdragende partij.

Belang

Inzicht in de gevolgen van het al dan niet zijn van eigenrisicodrager voor ZW en/of WGA, maar ook de gevolgen van een bedrijfsovername, zal uw juridische adviesvaardigheid voor cliënten

vergroten. Uw cliënten hebben belang bij een gedegen advies waarbij u het hele speelveld inzichtelijk kunt maken.

Deze cursus bestaat uit de volgende blokken:

Blok A Ziektewet en WIA
Blok B Eigenrisicodrager worden
Blok C Overgang van onderneming (Ovon)
Blok D Maatregelenbeleid

■ **Doelstellingen**

Na het volgen van deze juridische nascholing:

- weet u hoe de financiering van de ZW en de WGA geregeld is;
- weet u wanneer het mogelijk is om eigenrisicodrager te worden voor de ZW en/of WGA;
- kunt u inschatten welke keuze voor uw cliënt de beste is: eigenrisicodragen of publiek verzekerd zijn;
- kent u het verschil tussen eigenrisicodragen voor de ZW en voor de WGA;
- kunt u de gevolgen van overgang van een onderneming of een deel daarvan en ook in geval van een faillissement voor uw cliënt in kaart brengen;
- kent u globaal de mogelijkheden van het maatregelenbeleid voor de eigenrisicodrager.

■ *Opmerking*

Deze nascholing is in vier gedeelten (Blok A, B, C en D) door te werken. U zult voor Blok A en C ongeveer een half uur nodig hebben en voor Blok B en D ieder een uur. Mogelijk beklijft de lesstof beter als u deze in gedeelten doorwerkt.

■ *Criteria*

U slaagt voor de eindtoets als u minimaal zes van de tien vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.

■ *Over de docenten*

Lex van den Heuvel (1960) werkt sinds 1979 op het gebied van sociale zekerheid. Hij begon bij het GAK, het huidige UWV, waar hij zich bezighield met bezwaar en beroep voor zowel werknemers als werkgevers. Sinds 2010 is hij zelfstandig juridisch adviseur, met arbeidsongeschiktheid als belangrijk specialisme. Hij adviseert werkgevers en werknemers en voert namens hen procedures in bezwaar, beroep en hoger beroep. Daarnaast was hij betrokken bij de inrichting en uitbreiding van de juridische praktijk rond het eigenrisicodragerschap voor de Ziektewet bij diverse uitzendbedrijven. Mr. dr. Hendarin Mouselli is advocaat arbeids- en flexrecht en is in februari 2025 aan de Universiteit Utrecht gepromoveerd op het onderwerp eigenrisicodragen ZW en WGA. Zij schrijft geregeld voor vakbladen over onder meer het eigenrisicodragen. Daarnaast is zij in de flexmarkt een veelgevraagde spreker op zakelijke events.

■ *Dankwoord*

Een speciaal dankwoord aan Pieter van Aarle en Glenn Azimullah voor hun praktische hulp bij de Whk-zaken. Ook dank aan Caroline de Graaf-Tolkamp en Colette Kock voor hun lezerstips!

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennis is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pretoets maken. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor uw eindscore.

1 Sandra heeft een dienstverband bij Jurisdidact voor onbepaalde tijd en is daar als no risker in dienst genomen. Ze had namelijk een WGA-uitkering direct vóór de dag dat ze bij Jurisdidact in dienst trad. Nu wordt Sandra ziek bij Jurisdidact. Heeft Sandra recht op een Ziektewetuitkering, ook al heeft ze een arbeidsovereenkomst op dat moment?

A Ja.
B Nee.
C Uitsluitend als hier specifieke afspraken over zijn gemaakt met haar werkgever.

2 Zo ja, voor hoeveel procent?

A Op verzoek tot 100% in het eerste jaar, maar 70% in het tweede jaar.
B 70% vanaf de eerste ziektedag.
C Altijd 100% gedurende de eerste twee jaar.

3 Sandra heeft een dienstverband voor bepaalde tijd en gaat ziek uit dienst. Moet de werkgever loon doorbetalen?

A Ja, want deze is wettelijk verplicht om twee jaar door te betalen vanaf de eerste arbeidsongeschiktheidsdag.
B Nee, want er is geen dienstverband meer en dus ook geen recht op loon.
C Alleen als hierover specifieke afspraken met haar werkgever zijn gemaakt.

4 Welke premie betaalt een eigenrisicodragende (ERD) ZW-werkgever respectievelijk een WGA ERD-werkgever?

A Basispremie WAO/WIA.
B Premie Whk ZW resp. Whk WGA én basispremie.
C Premie Whk ZW resp. Whk WGA.

5 Per wanneer mag je ERD worden?

A Wanneer je maar wilt.
B In april of oktober van enig jaar.
C Per 1 januari of 1 juli van enig jaar.

6 Wanneer moet je dat uiterlijk aanvragen?

A Op 1 januari of 1 juli van enig jaar.
B 13 weken vóór de gewenste ingangsdatum
C Wanneer je wilt.

7 Wanneer een werkgever ervoor kiest om eigenrisicodrager te worden voor de ZW en/of WGA, dan moet hij voor nieuwe ziektegevallen vanaf dat moment wel zelf de uitkeringen betalen, wat een niet goed te voorspellen financieel risico is. Moet je altijd een verzekering en/of garantstelling hebben om eigenrisicodrager te worden ten aanzien van de ZW én WGA?

A ZW wel garantstelling/WGA geen garantstelling.
B ZW-verzekering en WGA-verzekering.
C ZW geen garantstelling en geen verzekering, WGA wel garantstelling of verzekering.

8 De WGA-gerechtigde van een WGA ERD is het niet eens met een beslissing over de WGA. Wat moet hij waar doen?

A In bezwaar bij het UWV.
B In bezwaar bij de ERD.
C In beroep bij de bestuursrechter.

9 De ZW-gerechtigde van een ZW ERD is het niet eens met een beslissing over de ZW. Wat moet hij waar doen?

A In bezwaar bij het UWV.
B In bezwaar bij de ERD.
C Hij mag kiezen: bij het UWV of de ERD.

10 Werkgever X heeft een flink aantal zieken, maar nog geen mensen in de WIA en wordt overgenomen door werkgever Y. Wat moet Y doen?

A Proactief onderzoeken wie er ziek zijn bij X en hoelang al en tegen welk salaris en inschatten wat het risico is op instroom WIA en dus het geschatte schadebedrag daarvoor en dat betrekken bij de overnamesom.
B Afwachten wat het UWV over deze overname gaat bepalen, je kunt toch niets.
C Dit risico niet benoemen bij de overnamepartij, misschien is immers de situatie op het moment van de werkelijke overname verbeterd.

A1 Financiering ZW en WIA

CASUS 1

Duur van uitkeringen

In de regeringsverklaring van het kabinet-Jetten wordt gesproken over bezuinigingen op de sociale zekerheid. Zo wordt onder meer de duur van de Werkloosheidswet (WW) verkort van twee naar één jaar. Een gevolg van deze verkorting werkt direct door in de WIA. In de WIA zit immers ook een WW-component. De duur van de loongerelateerde fase van de WGA is namelijk gelijk aan die van de WW, zie art. 59 WIA.

a Wat zou deze verkorting voor de overheid bezuinigen?

b Wat is het gevolg voor de werknemer?

Ook is voorgesteld om de Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA) af te schaffen.

c Wat zijn daarvan de mogelijke gevolgen voor uitkeringsgerechtigden en (voormalige) werkgevers?

Geschiedenis sociale zekerheid in Nederland

Ter verduidelijking van de arbeidsongeschiktheidswetgeving schetsen wij eerst kort de historische ontwikkeling ervan. De Ongevallenwet uit 1901 vormt het begin van de sociale zekerheid in Nederland, aanvankelijk bedoeld voor arbeiders in gevaarlijke industrieën (risque professionel). In 1913 kwam de aanzet tot de Ziektewet (ZW, ingevoerd in 1930), in 1919 de Invaliditeitswet en in 1941, onder Duitse invloed, het Ziekenfondsbesluit. De Werkloosheidswet (WW)

dateert uit 1949 en in 1966 werd de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) ingevoerd. Hier was de ondergrens om een uitkeringsrecht te verkrijgen 15%. Dit was de voorloper van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) die inging op 1 januari 2006, waarin vanaf 35% arbeidsongeschiktheid een uitkeringsrecht was bepaald.

De sociale verzekering begon dus als risicoverzekering voor beroepsrisico's, maar is inmiddels gebaseerd op een algemeen verzekeringsprincipe (risque social) en beweegt richting privatisering, waarbij het solidariteitsprincipe afneemt. Een groeiend aantal zzp'ers betekent minder premie-inkomsten voor sociale uitkeringen.

In Nederland kennen we werknemersverzekeringen (WW, ZW, Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)), waarvoor werknemers verzekerd zijn en waarvoor premie wordt betaald. Daarnaast zijn er volksverzekeringen voor iedereen, zoals de Kinderbijslagwet en de Algemene Ouderdomswet (AOW).

Tot 1997 werd de sociale zekerheid uitgevoerd door bedrijfsverenigingen (werkgevers- en werknemersorganisaties per sector), die ruimhartig uitvoering gaven aan bovenwettelijke regelingen. In de jaren '70 en '80 leidde dit tot misbruik: veel mensen ontvingen een arbeidsongeschiktheidsuitkering, terwijl ze eigenlijk werkloos waren, maar bedrijfsverenigingen kozen voor een 'sociale' oplossing, namelijk de WAO, waardoor het systeem onhoudbaar werd. In 1997 werden de bedrijfsverenigingen afgeschaft en sinds 2002 is het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) de centrale uitvoerder. Als opvolger van de vastgelopen WAO werd per 29 december 2005 de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) ingevoerd. Hierbij wordt door een verzekeringsarts en een arbeidsdeskundige van het UWV beoordeeld of iemand 65% of meer van zijn laatste inkomen kan verdienen. Verliest iemand 35% of meer van zijn oude inkomen, dan kan het UWV drie beslissingen afgeven (het arbeidsongeschiktheidspercentage betreft een economisch criterium):

- 35-80% arbeidsongeschikt: de verzekerde krijgt een WGA-uitkering;
- 80-100% (volledig) arbeidsongeschikt maar niet duurzaam: de verzekerde krijgt een WGA-uitkering, de ex-werkgever betaalt deze de eerste tien jaren direct of indirect;
- volledig én duurzaam arbeidsongeschikt: de verzekerde krijgt een IVA-uitkering, deze uitkering wordt niet doorberekend aan de ex-werkgever.

Het verzekerd zijn voor werknemersverzekeringen levert een sociaal grondrecht en subjectief vermogensrecht op, dat van rechtswege ontstaat bij voldoen aan de wettelijke voorwaarden.

Sociale zekerheid is publiekrecht: de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van toepassing. Zowel de verzekerde als de (voormalige) werkgever kunnen bezwaar, beroep en hoger beroep doorlopen. Bezwaar verloopt bij het UWV, beroep dient te worden ingesteld bij de bestuursrechter bij de rechtbank en hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep.

Sociale zekerheid is geregeld in formele wetten zoals de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI), de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv), AMvB's, beleidsregels van het UWV en jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. Internationale normen krijgen steeds meer invloed op de uitwerking van sociale zekerheidsrechten, denk hierbij aan Vo. 883/2004, nr. 987/2009 etc.

De sociale verzekering wordt bekostigd uit premieopbrengsten van werkgevers en werknemers. Werkgevers betalen premie voor de WW, ZW en WIA en een inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet (Zvw). In deze tekst wordt verder alleen ingegaan op de werknemersverzekeringen; volksverzekeringen blijven buiten beschouwing. Wat is hierbij van belang in de Nederlandse sociale zekerheid?

Sectorale aansluiting werkgevers (ex regeling Wfsv)

Voor de werknemersverzekeringen is het bedrijfsleven verdeeld in sectoren. Werkgevers zijn verplicht aangesloten bij een sector, bepaald door de werkzaamheden die de werkgever verricht. De sector bepaalt de hoogte van de sectorpremie voor de kleine werkgever en deels voor de middelgrote werkgever. Een grote werkgever betaalt premie naar gelang de instroom van zieke (voormalige) werknemers in de ZW en WGA. De Belastingdienst bepaalt de sectorindeling. Wijzigingen in sectorindeling kunnen gevolgen hebben voor de premie.

Financiering: Aof en Whk

Sociale zekerheid wordt, anders dan particuliere verzekering, via een omslagstelsel gefinancierd: jaarlijks wordt het benodigde bedrag geraamd en bekostigd uit premies. De Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv) beschrijft de inkomsten en uitgaven per fonds of kas.

A2 Actuele systematiek (na 2022)

Inleiding

De premiedifferentiatie krijgt een steeds verfijndere structuur. Alle werkgevers betalen een premie ten gunste van het Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof); dit is in feite een basispremie WAO/Aof. Kleine werkgevers betalen een lager Aof-tarief, grote werkgevers een hoger tarief. De Werkhervattingskas (Whk)-premie is afhankelijk

van de vraag of de werkgever eigenrisicodrager is voor de ZW en/of WGA. Is een werkgever dat niet (en is hij dus publiek via het UWV verzekerd), dan is de instroom van ZW- en WGA-uitkeringen die aan de werkgever worden toegerekend bepalend. Werkgevers ontvangen jaarlijks rond november een Whk-beschikking met de premie voor het volgende jaar (jaar t). Die beschikking is gebaseerd op het jaar t-2; dus een beschikking over 2026 (t) is gebaseerd op de instroom over 2024. Eigenrisicodragers voor de ZW en/of WGA betalen geen Whk-premie, maar dragen zelf het risico. De WGA-eigenrisicodrager moet bovendien een verzekering of een garantstelling regelen.

De IVA-uitkeringen worden niet betaald vanuit de Whk-premie, maar uit het Aof.

Vulling en uitgaven

Vulling van het Aof en de Whk

- Het Aof wordt gevuld door (zie art.114 Wfsv):
  - een gedifferentieerde premie die werkgevers betalen (voor kleine werkgevers geldt een lager percentage dan voor grote werkgevers) (art. 36 Wfsv);
  - een quotumheffing (art. 38h Wfsv) (nog niet in werking getreden);
  - en een rijksbijdrage (art. 114 onderdeel f Wfsv, in 2024: € 109 miljoen op € 25 miljard totaal).
- De Whk wordt gevuld door een gedifferentieerde premie die niet-eigenrisicodragende werkgevers betalen, afhankelijk van hun instroom in de ZW en WGA (art. 117a Wfsv en art. 33 lid 2).

Uitkeringen uit het Aof

Uit het Aof worden onder andere betaald (art. 115 Wfsv):

- WAO-uitkeringen;
- WAZ-uitkeringen;
- WAZO-uitkeringen;
- WIA-uitkeringen (IVA, WGA ná 10 jaar, WGA no-risk);
- bepaalde ZW-uitkeringen;
- transitievergoedingen;
- staartlasten WGA (art. 115 Wfsv);
- en sinds de achterstanden bij UWV: de voorschotten WGA, de dwangsommen bij te laat beslissen en de (volledige) WGA-uitkeringen aan de 60-plussers (werknemers die 60 jaar of ouder zijn bij einde wachttijd).

Uitkeringen uit de Whk

Uit de Whk worden onder andere betaald (art. 117b Wfsv):

- WGA- en overlijdensuitkeringen WIA gedurende de eerste tien jaar;
- ZW-uitkeringen voor flexwerkers (art. 29 lid 2 sub a, b, c ZW);
- overlijdensuitkeringen ex art. 35 ZW;
- uitvoeringskosten.

Uitzonderingen en nuanceringen

De premie voor het Aof is sinds 2020 gedifferentieerd naar omvang van de werkgever (klein, middelgroot, groot).